

ВИСНОВОК
антикорупційної експертизи проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання
розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень»

Картка проєкту

Ініціатори проєкту Закону: народні депутати України Маслов Д.В., Калаур І.Р., Стефанчук М.О. та ін.	Мета проєкту – запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень	Проект Закону (реєстр. № 7033-д від 13.01.2023) очікує розгляду
--	---	--

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство ідентифікувало у проєкті Закону корупціогенні фактори, зокрема:

необґрунтоване відтермінування повного доступу суб'єктів, визначених у п. 2 розділу IX Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 № 1200/0/15-18 (далі – Порядок), до інформаційних ресурсів Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – Реєстр), що ускладнить здійснення ними визначених законодавством повноважень;

встановлення дискреційних повноважень суду щодо визначення інформації такою, що не підлягає розголошенню (опублікуванню), при направленні рішення до Реєстру.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Ускладнення реалізації передбачених законодавством заходів із запобігання чи протидії корупції

У проєкті Закону пропонується абз. 2 ч. 4 ст. 4 Закону України «Про доступ до судових рішень» (далі – Закон) викласти в новій редакції.

Передбачено, що *доступ* (загальний та *повний*) *до ухвал* про арешт майна та тимчасовий доступ до речей та документів, про відмову у задоволенні клопотання про арешт майна та тимчасовий доступ до речей та документів, про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії у кримінальних провадженнях *забезпечується через один рік після внесення таких ухвал до Реєстру.*

Насамперед зауважимо, що чинна норма абз. 2 ч. 4 ст. 4 Закону встановлює строк обмеження в один рік лише для загального доступу.

При цьому пропонується редакція норми абз. 2 ч. 4 ст. 4 Закону розширює перелік рішень суду, доступ до яких відтермінується. До нього додано ухвали

про арешт майна та тимчасовий доступ до речей і документів, про відмову у задоволенні клопотання про арешт майна та тимчасовий доступ до речей і документів.

Запропоноване положення не узгоджується із Державною антикорупційною програмою на 2023–2025 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220 «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки» (далі – ДАП). У п. 3 заходу 3.3.2.1.1 з виконання ДАП передбачено необхідність внесення змін до законодавства щодо здійснення *тимчасового доступу до документів та речей, які не містять охоронюваної законом таємниці, без судового контролю.*

Окрім цього, передбачені проектом Закону положення є необґрунтованими, адже не узгоджуються із заявленою ініціаторами метою та визначеними Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України) строками дії відповідних ухвал, порядком їх виконання. Для прикладу, відповідно до ч. 1 ст. 175 КПК України ухвала про арешт майна виконується негайно слідчим, прокурором. Відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 164 КПК України строк дії ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів не може перевищувати двох місяців з дня постановлення ухвали, за виключенням ухвал, постановлених на виконання вимог ч. 2 ст. 562 цього Кодексу.

При цьому в контексті запропонованої ініціативи обґрунтованим видається відтермінування доступу до ухвал про відмову у задоволенні клопотань про арешт майна та тимчасовий доступ до речей і документів.

Загалом реалізація положень проекту Закону нівелює прозорість рішень у кримінальному провадженні як дієвого інструменту мінімізації корупційних ризиків.

Додатково зауважимо, що відповідно до п. 2 розділу IX Порядку *дозвіл на повний доступ до інформаційних ресурсів Реєстру надається* суддям, працівникам апаратів судів, зокрема для забезпечення видачі копій судових рішень із Реєстру згідно з вимогами цього Порядку, членам Вищої ради правосуддя та уповноваженим працівникам секретаріату Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, уповноваженим особам Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, Національної поліції України, Державної прикордонної служби України, Офісу Президента України, що здійснюють підготовку матеріалів до розгляду Комісією при Президентові України у питаннях помилування, Офісу Генерального прокурора, ДСА України та її територіальних органів, працівникам адміністратора.

Обґрунтовуючи пропоновану ініціативу, автори проекту Закону вказують на можливість розголошення відомостей досудового розслідування.

Однак відповідно до п. 11 розділу IX Порядку адміністратор з метою запобігання несанкціонованому доступу до Реєстру забезпечує відстеження та облік дій авторизованих користувачів у порядку, визначеному Правилами використання Єдиного державного реєстру судових рішень.

У п. 12 цього розділу Порядку визначено, що особи, яким надано дозвіл на повний доступ до судових рішень, зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб інформації, що стала їм відома у зв'язку з користуванням Реєстром у режимі повного доступу.

Приписами розділу XXII Порядку передбачено відповідальність за порушення встановлених ним вимог.

Реєстр є дієвим інструментом. Відтермінування повного доступу зазначених суб'єктів до інформаційних ресурсів Реєстру ускладнить здійснення ними визначених законодавством повноважень.

Рекомендація НАЗК:

у пропонованій редакції положення абз. 2 ч. 4 ст. 4 Закону слова «Доступ (загальний та повний) до ухвал» замінити словами «Загальний доступ до ухвал»;

виключити в новій редакції абз. 2 ч. 4 ст. 4 Закону словосполучення «про арешт майна та тимчасовий доступ до речей та документів».

2. Встановлення або розширення дискреційних повноважень органу державної влади чи органу місцевого самоврядування або особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форм, строків, порядку здійснення таких повноважень, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення

У проекті Закону пропонується ст. 11 Закону доповнити новою ч. 2-1.

В абз. 1 п. 2 ч. 2-1 ст. 11 Закону (в редакції проекту) визначено, що під час дії правового режиму воєнного стану на території України «якщо судовий розгляд відбувався у відкритому судовому засіданні, але розголошення окремої інформації на переконання суду може зашкодити безпеці, суд має право при направленні рішення до Реєстру визначити відповідну інформацію такою, що не підлягає розголошенню (опублікуванню), зокрема...».

В абз. 2 – 5 п. 2. ч. 2-1 ст. 11 Закону (в редакції проекту) встановлено чіткі підстави для визначення судом відповідної інформації такою, що не підлягає розголошенню (опублікуванню).

Такими підставами, наприклад, є:

відомості, що можуть сприяти ідентифікації адреси місць розташування (дислокації) органів військового управління, з'єднань, військових частин, вищих навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, що перебувають у сфері управління Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (абз. 2 п. 2 ч. 2-1 ст. 11 Закону (в редакції проєкту));

відомості, що можуть сприяти ідентифікації розташування (дислокації) суб'єктів, які входять до складу оборонно-промислового комплексу України (абз. 4 п. 2 ч. 2-1 ст. 11 Закону (в редакції проєкту)).

Однак визначені в абз. 2 – 5 п. 2. ч. 2-1 ст. 11 Закону (в редакції проєкту) підстави не є вичерпними. Запропоноване положення абз. 1 п. 2 ч. 2-1 ст. 11 Закону (в редакції проєкту), окрім зазначених підстав, наділяє суд правом додатково визначити відповідну інформацію такою, що не підлягає розголошенню (опублікуванню), у разі, якщо розголошення окремої інформації на переконання суду «може зашкодити безпеці».

Таке формулювання є надто загальним, не містить визначень у законодавстві та може довільно тлумачитись судом.

Таким чином, встановлюються дискреційні повноваження суду, що може зумовити зловживання.

Рекомендація НАЗК:

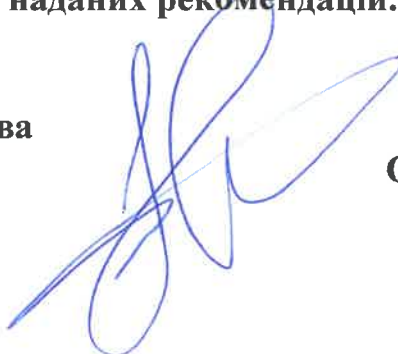
абз. 1 п. 2 ч. 2-1 ст. 11 проєкту Закону викласти в такій редакції:

«2) якщо судовий розгляд відбувався у відкритому судовому засіданні, але розголошення окремої інформації на переконання суду може зашкодити безпеці, суд має право при направленні рішення до Реєстру визначити такою, що не підлягає розголошенню (опублікуванню), таку інформацію:».

Висновок:

проєкт Закону містить корупціогенні фактори та потребує доопрацювання з урахуванням наданих рекомендацій.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ